Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVŮ, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler, Otto Maas, Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banl.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése lunĭ 20 franci, pe trei lunĭ 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 87. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 19 Aprilie (1 Maiu) 1888.

**Brașovŭ**, 18 Aprilie st. v. 1888.

Locțiitorulŭ procurorului superiorŭ din Tergulŭ-Mureșului a debutatŭ, precum scimŭ, săptămâna trecută înaintea juriului din Clușiu cu nisce stranie idei și principii despre egala îndreptățire în statŭ, carĭ au fostŭ aplaudate de întréga pressă maghiară.

Cea mai ciudată dintre afirmările procurorului a fostŭ aceea, prin care se silesce a demonstra că nicăirĭ în Europa nu se bucură naționalitățile de mai mare egală îndreptățire ca în statulŭ ungarŭ.

E remarcabilŭ rĕspunsulŭ ce ilŭ dă, la acésta parte a vorbirei lui, diarulŭ germanŭ din locŭ *„Kronstädter Zeitung,“* dela 28 Aprilie a. c.

După ce spune că vorbirea de acusațiune a representantului ministerului publicŭ a fostŭ mai multŭ unŭ articulŭ de fondŭ politicŭ-polemicŭ vorbitŭ, plinŭ de frase sunătóre și de afirmărĭ și conclusiunĭ neadevĕrate, numita fóiă continuă astfelŭ:

„Acusatorulŭ publicŭ pornesce chiar dela tesa, că celŭ mai puternicŭ motorŭ alŭ presintelui este idea de naționalitate. Dér în locŭ sĕ tragă din acéstă tesă conclusiunea logică, că adecă ar fi o nebunia a voi sĕ te opunĭ forței acestei idei, acusatorulŭ publicŭ ajunge de totŭ nemijlocitŭ la falsa conclusiune, că acéstă puternică ideă la noi nu duce la consolidarea, ci la țăndărirea puterilorŭ. Nu idea de naționalitate duce la țăndărirea puterilorŭ, d-le procurorŭ superiorŭ, ci impilarea și persecutarea naționalitățilorŭ.“

„Acusatorulŭ publicŭ se aprofundă apoi într'unŭ adevĕratŭ potopŭ de frase despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ în Ungaria. Este óre egală îndreptățire, când tóte limbile nemaghiare din țéră suntŭ scóse afară din sala tribunalului și din oficii, în contra textului clarŭ alŭ legii? Este óre egală îndreptățire, când se pertractéză asupra libertății orĭ asupra vieții și morții acusațilorŭ într'o limbă nențelésă de ei? Este óre egală îndreptățire, când din banii de dare ai Nemaghiarilorŭ se înființéză esclusivŭ șcóle de statŭ cu limba de instrucțiune maghiară? Este óre egală indreptățire, când numai documente făcute în limba maghiară potŭ servi ca basă a unei întabulărĭ la oficiulŭ cărților funduare? Este óre egală indreptățire, când se impune cu forța școlelorŭ poporale nemaghiare instrucțiunea limbei maghiare? Este óre egală îndreptățire, când în o sută de alte casurĭ limba maghiară se privelegiază prin lege orĭ contra legii? Este óre egală îndreptățire. când Nemaghiarii pretutindenea suntŭ scoșĭ din oficii și demnitățĭ, când numai renegații în serviciulŭ statului au perspectiva de a înainta? D-lŭ locțiitorŭ de procurorŭ superiorŭ orĭ nu scie nimicŭ din tóte acestea orĭ are vederĭ fórte stranii asupra egalei îndreptățirĭ.“

„De totŭ straniă apare într'o vorbire de acusare o ofensă ca aceea pe care acusatorul a aruncat'o în publicŭ în fața pressei naționalitățilorŭ, învinuind'o, că ea subminéză și ațiță contra Maghiarilorŭ ca sĕ'și pótă agonisi pânea de tóte dilele. Acéstă espectorare ar îndreptăți pe orĭ-ce representantŭ alŭ pressei naționalitățilorŭ sĕ pășéscă ca acusatorŭ contra d-lui procurorŭ pentru vătĕmare de onóre“.

„Dér din enumerarea de mai susŭ, făcută în fugă, a unui numĕrŭ de esemple, se vede și aceea, că naționalitățile nemaghiare în Ungaria au mai multŭ decâtŭ destule dovedĭ d'a se plânge asupra jignirei egalei lorŭ îndreptățirĭ. Acum sĕ li se ia încă și slaba mângăere d'a se plânge! Tăcêndŭ, în liniște și mute sĕ sufere ele tóte nedreptățile ce le apasă? Nu și de o miiă de orĭ nu! Dreptulŭ d'a se plânge asupra unei nedreptățĭ suferite — fiă măcarŭ chiar și numai în ochii noștri o nedreptate — nu lăsămŭ sĕ ni se ia! Décă rassa domnitóre vrea sĕ ne împedece a da espresiune în gura mare în pressă nemulțămirei poporațiunei nemaghiare, atuncĭ în curêndŭ nu va avé destule temnițe ca sĕ le umple cu jertfele furiei lorŭ de persecuțiune“.

„Noi diariștii, carĭ representămŭ opiniunea publică, avemŭ sfânta datoriă sĕ dămŭ pe față espresiune acestei opiniunĭ și voimŭ sa satisfacem acestei sfinte datorințe, fără sĕ ne înspăimântămŭ de temnițe și de lanțurĭ! „Fă ce e dreptŭ și nu te teme de nimenea!“ este directiva acțiunilorŭ nóstre. Pe slabe picióre însĕ stă statulŭ, care se vede nevoitŭ a ține în frêu opiniunea publică cu temnițe și cu lanțurĭ.“

## Crisa ministerială în Serbia.

Regele Milan alŭ Serbiei nu prea dă dovedĭ de monarchŭ constituționalŭ. Ii place sĕ fiă autoritarŭ, sĕ'și impună voința sa, cu riscului de a'șĭ perde orĭ-ce popularitate înaintea poporului sĕrbescŭ.

Tóte partidele din Serbia le-a usatŭ, din causa înclinărilorŭ sale autoritare, așa încâtŭ adĭ e periclitată stabilitatea orĭ-cărui guvernŭ, și acésta din causă că regele voesce sĕ dispună de voința poporului după placŭ; de aci conflicte între representanții poporului și între guvernŭ și rege. La începutulŭ sesiunei Scupcinei actuale, regele Milanŭ a găsitŭ cu cale sĕ dăscălĕscă pe membrii ei, pretindêndu-le ca sĕ se acomodeze voinței regesci, fiindcă așa arŭ pretinde interesele țĕrii. Membrii Scupcinei însĕ înțelegŭ altfelŭ interesele poporului și ale țĕrii și facŭ așa precum credŭ ei că în adevĕrŭ e bine. Acésta e causa și a crisei ministeriale celei mai nouĕ, adecă conflictulŭ dintre Scupcină și dintre guvernŭ și rege. Étă câteva amĕrunte despre împrejurările care au adusŭ demisiunea ministerului Gruicĭ:

Consiliulŭ de miniștri în unire cu regele lucrase o seriă de proiecte de legĭ, pe carĭ li-a presentatŭ Scupcinei. Acésta a adusŭ modificărĭ însemnate în proiectele de lege, cu totă stăruința guvernului de a se vota aprópe cum s'au presentatŭ. Regelui nu i-a convenitŭ nicĭdecum modificările făcute de Scupcină, mai alesŭ modificările făcute în proiectulŭ de lege comunală, fiindŭ prea liberală și prin urmare necorĕspundĕtóre înclinărilorŭ autoritare ale regelui.

Președintele consiliului de miniștri generalulŭ Gruicĭ se duse atuncĭ la regele și-lŭ întrebă, décă va sancționa legea comunală așa cum s'a modificatŭ și s'a votatŭ de Scupcină; totŭ atuncĭ dete a se'nțelege că ministeriulŭ face din decisiunea suveranului cestiune de cabinetŭ.

Regele rĕspunse că, în afară de legea asupra timbrului, asupra taxelorŭ și rescumpărărĭ monopolului tutunurilorŭ, carĭ vorŭ fi sanctionate de dênsulŭ, tóte celelalte legĭ votate de Scupcină presintă unŭ caracterŭ primejdios pentru puterile statului și pentru autoritatea regală; și că, prin aceasta, regele consideră pactulŭ încheiatŭ între Corónă și partidulŭ radicalŭ ca ruptŭ, din faptulŭ chiar alŭ radicalilor, carĭ n'au datŭ probe îndestulitóre, care sĕ permită a stabili că ei constituescŭ unŭ partidŭ guvernamentalŭ, avêndŭ voința de a servi într'unŭ modŭ credinciosŭ patria și tronulŭ.

Atuncĭ d-lŭ Gruicĭ a declaratŭ regelui că 'șĭ dă demisia

Regele a chiematŭ îndată pe d. Nicolae Cristicĭ și l'a însărcinatŭ sĕ formeze noulŭ ministerŭ care s'a și constituitŭ astfelŭ:

Nicolae Cristicĭ, presidența consiliului și interne; Mijatovicĭ, afacerĭ străine; General Costea Proticĭ, rĕsboiu, George Panteličĭ, justiție; Mihail Bogicevicĭ, lucrărĭ publice; Vladan Georgevicĭ, instrucțiune publică, culte și interimŭ alŭ comerțului; Mila Rakicĭ, finanțe.

E probabilŭ că se va disolva Scupcinŭ și se vorŭ face alegerĭ nouĕ.

## Pregătiri militare rusesci.

„Corespondenței Politice“ i se comunică din Varșovia:

In sferele conducĕtóre se are în vedere pe de o parte perfecționarea și completarea fortificățiunilorŭ esistente în Polonia ruséscă, pe d'altă parte întocmirea de nouĕ fortificațiunĭ. Lucrurile deja esecutate, séu care vorŭ fi în curêndŭ esecutate împregiurulŭ Varșoviei, acum trecŭ multŭ peste granițele desemnate în planulŭ originalŭ, și în decursulŭ lucrărilorŭ ce vorŭ urma este probabilŭ că vorŭ obține o întindere și mai mare.

Décă ar fi sĕ ne ținemŭ după inspecțiunile făcute în timpulŭ din urmă de organe tehnico-militare, ar trebui sĕ ne așteptămŭ în curêndŭ la construirea de fortificațiunĭ în guvernămêntulŭ Piotrskov (în partea spre Koluski). precum și pe teritoriulŭ dintre Zamosk și Tarnogrod. Construcțiunile începute anulŭ trecutŭ în mai multe puncte ale guvernămêntului Lublin, precum: șanțurĭ, magazii, barace etc. au fostŭ și în decursulŭ iernei, pe câtŭ a fostŭ cu putință, continuate.

Oficerĭ din statulŭ majorŭ începŭ din nou a face recunóscerĭ de-a lungulŭ granițeĭ galițiane.

## Turburărĭ în Bruxela.

O telegramă din Bruxela cu data de 26 Aprilie comunică următórele:

Cununia de erĭ a prințului de Croy cu princesa d'Arenberg a fostŭ turburată de o manifestare scandalósă. In biserică și afară mulțimea s'a purtatŭ în tr'unŭ chipŭ dușmanŭ împotriva clerului. Când a apărutŭ episcopulŭ Goessens, lumea s'a apucatŭ la șuerăturĭ și striga: „Josŭ popii!“ Cei 25 sergenți carĭ se aflau la fața locului nu puteau menține ordinea. Comitele de Flandra, prințulŭ Baudoin, archiducele Fridericŭ, precum și soțiele lorŭ au trebuitŭ sĕ ésă prin o pórtă de dindosŭ spre a scăpa de turpitudinele mulțimei. Alte persóne, care nu putuseră scăpa, au fostŭ insultate. Comitele d'Oultremont voindŭ sĕ isbéscă pe unulŭ din năpustitorĭ a fostŭ scăpatŭ cu greu de către sergențĭ. După serviciulŭ bisericescŭ mulțimea s'a împrăștiatŭ.

O altă telegramă dela 27 Aprilie, totŭ din Bruxela, spune că președintele consiliului de miniștri, d. Beernaert, a exprimatŭ comitelui Chotek, ambasadorulŭ Austro-Ungariei, părerea sa de rĕu pentru scenele ce s'au petrecutŭ cu prilejulŭ cununiei prințului de Croy. Intâmplarea acésta nu va pricinui nicĭ unŭ demersŭ pe cale diplomatică.

## Procesulŭ de pressă alŭ „Tribunei“

(Raportŭ specialŭ alŭ „Gaz. Trans“.)

**Clușŭ**, 25 Aprilie 1888.

Apĕrătorulŭ, **Iuliu Coroianu** [continuându:] Eu credŭ, că stimabilii domnĭ jurațĭ suntŭ cu mine împreună de acea părere, că pressa formézä acelŭ organŭ alŭ societății omenescĭ ce aspiréză la civilisațiune, prin care se validitéză ideile și țintele acestei cugetărĭ libere. In acele state, unde nu esistă sistemŭ de caste, nicĭ una dintre elementele ce constituescŭ statulŭ nu pretinde dreptur̆ speciale din drepturile ce competŭ totalității cetățenilorŭ, acolo activitatea liberă a pressei nu e încătușată, pentru-că acolo puterea statului nu e silită sĕ 'șĭ apere cerculŭ de putere, pe când în formă întorsă trebue sĕ vedemŭ și consecențe întórse.

Aicĭ, la critisarea acestei cestiunĭ, de aceea am adusŭ înainte importanța pressei, ca sĕ vedemŭ, că pe lângă astfelŭ de organŭ și pe basa acésta e datorința fiăcărui cetățenŭ a lucra pentru acelŭ scopŭ, ca sĕ propage civilisațiunea comună. Articululŭ încriminatŭ n'a avutŭ altŭ scopŭ, decâtŭ de a produce mai multă lumină și sĕ validiteze acéstă lumină prin cercurile mai cunoscute, adecă printre acei Românĭ, carĭ cetescŭ „Tribuna.“ Pentru-că sĕ notațĭ, că precum fiii națiunii maghiare, așa și fiii altorŭ națiunĭ, nesciutorĭ de carte, nu cetescu diare, prin urmare articululŭ din cestiune nicĭ în agitațiunea pretinsă nu putea sĕ se rĕspândéscă mai departe de cercurile cunoscute ale acestui diarŭ.

Credŭ că am isbutitŭ a dovedi înaintea domniilorŭ-vóstre, domnilorŭ jurațĭ, că articululŭ încriminatŭ din nr. 268 alŭ „Tribunei“ nu cuprinde în sine nimicŭ ce s'ar reduce la delictulŭ de agitațiune. Trebue sĕ constatŭ — și declarŭ, că n'am intențiune de a acusa nicĭ pe procurorulŭ regescŭ. nicĭ pe tribunalŭ, — că traducerea articolului încriminatŭ nu corespunde originalului.

**Președintele**: Constatŭ, că articolulŭ a fostŭ tradusŭ de translatorulŭ tribunalului și forma necesară a fostŭ mănținută.

**Coroianu**: Suntŭ câte-va expresiunĭ pe care acusatorulŭ din nebăgare de sémă orĭ din greșélă le-a interpretatŭ falsŭ. La începutŭ cuvêntulŭ „deșteptă“ a fostŭ tradusŭ cu „felébreszteni,“ cu tóte că corĕspunde mai potrivitŭ cu „felvilágositani“. Mai departe, totŭ acestŭ cuvêntŭ îlŭ întrebuințéză acusatorulŭ în

șirulŭ acusării sale, de unde apoi ajunge la conclusiunea, pe care a accentuat'o cu atâta emfasă. Mai departe: în locŭ de „igaz" se dice „valódi". În alineatulŭ 12: „hogy kitudhassuk mikent nyilatkozik (ca sě putemŭ afla, cum se manifestă), în locŭ de: „hogy tudva legyen, mikent nyilatkozik" (sě se sciă, cum se manifestă... Afară de aceste în alineatulŭ 18 în locŭ de: „mindeki elégedetlensége" (nemulțămirea tuturora) e „minduyájunknak elégedetlensége" (nemulțămirea nóstră a tuturora.) Aceste suntŭ greșelele de interpretațiune și nu de traducere, pe care eu nu voescŭ sě le îndreptezŭ, ci sě le constatŭ numai și credŭ, că și onorabilulŭ domnŭ translatorŭ le va recunósce, décă cumva ar fi interpelatŭ în acéstă privință de d-lŭ președinte.

In casŭ, décă acéstă interpretațiune greșită nu s'ar fi făcutŭ și stim. d-nŭ acusatorŭ 'și-ar fi luatŭ ostenéla sě pětrundă în adevěratulŭ înțelesŭ alŭ articolului, s'ar fi convinsŭ, că articolulŭ nu cuprinde în sine, nicĭ în generalŭ, nicĭ după indicațiunile §§-lorŭ 171 și 172, alineatulŭ 2 din codulŭ penalŭ, vre-unŭ delictŭ de agitațiune. Nu se cuprinde, precum o voiu și dovedi mai josŭ. După prescripțiunile legii: acela care la vre-o întrunire publică....

Președiutele: Legea se va ceti, numai poftesce a te provoca la ea.

Coroianu, apěrătorŭ: Onorabilĭ d-nĭ jurațĭ! Décă punctele indicate în actulŭ de acusare se susținŭ rěndŭ pe rěndŭ și în sumarŭ; décă espresiunile scóse cu atâta subtilitate fină se iau astfelŭ ca și cum n'ar fi altă greșală în articolulŭ incriminatŭ, decât numai cele cuprinse în actulŭ de acusare: nicĭ atuncĭ casulŭ prevědutŭ în § 172 alŭ codicelui penalŭ nu se póte afla în reproducerea pasagelorŭ încriminate. Nu e, fiindcă în actulŭ de acusare nu se află criteriulŭ agitațiunii. On. domnĭ jurațĭ nu suntŭ îndatorațĭ ca pentru aducerea sentinței sě se conformeze legilorŭ. Dela domniile-vóstre nu se cere decâtŭ sě judecațĭ după cea mai bună convingere, de care o avețĭ.

On. domnĭ jurațĭ! Precum va arětatŭ și clientulŭ meu, vi se cere sě nu vě dațĭ verdictulŭ asupra lucrurilorŭ, care se petrecŭ în afară de acéstă causă, nu asupra lucrurilorŭ, pe care le facŭ alțiĭ, séu pe care le-a făcutŭ o naționalitate, séu asupra lucrurilorŭ, pe care vorŭ unii sě le facă, ci asupra celorŭ înșirate aicĭ în acéstă incintă și sub impresiunea celorŭ audite. Cu tóte aceste va fi fórte la locŭ, décă nu perdețĭ din vedere intențiunile legii, când vě formațĭ convingerea, pentru-că domniile-vóstre nu putețĭ sě fițĭ conduși de alte argumente, când vě dațĭ verdictulŭ asupra adevěrului séu neadevěrului, decâtŭ numai de acelea pe care le-a căntăritŭ legislatorul când a creatŭ acéstă lege. De aceea trebue sě relevezŭ, că delictulŭ de agitațiune prevědutŭ în §-lŭ 172, alineatulŭ 2 alŭ codicelui penalŭ, nu se póte afla în articolulŭ încriminatŭ, pentru-că articolulŭ din cestiune nu e decâtŭ reasumarea unui altŭ discursŭ; citéză discursulŭ și trage conclusiunile logice din elŭ. Și îndreptățitŭ este fiecare cetățenŭ alŭ țěrii a discuta și a aplica orĭ-ce lege și orĭ-ce instituțiune publică, numai discuțiunea trebue sě fie seriósă și de natură de a nu provoca resturnarea legii pe calea violenței.

Pe acésta se baséză § 172 alŭ codicelui penalŭ. Astfelŭ trebue dér sě constatŭ, că acestŭ casŭ nu se presentă nicĭ decâtŭ în acéstă cestiune; pentru-că acestŭ articolŭ nu cuprinde în sine expresiunĭ, carĭ arŭ ațița la ură orĭ în contra unei clase, orĭ în contra unei naționalități, orĭ în contra unei confesiunĭ; și nu astfelŭ de expresiunĭ, care. — dupăcum pretinde actulŭ de acusare, — arŭ pune față în față elementelŭ maghiarŭ și românŭ.

Mai e încă o împregiurare, asupra căreia tragŭ luarea aminte a onorațilorŭ domnĭ jurațĭ. E adevěratŭ, că d-lŭ I. Slavicĭ în articolulŭ d-sale nu primesce cu totulŭ basa care e indicată în actulŭ de acusare, și pe care d-lŭ procurorŭ vré sě o primimŭ și noi. Și anume pe Românĭ nu îi consideră de Maghiarĭ și nicĭ nu-i identică cu dênșii. Și întrebŭ că óre unŭ omŭ cu o singură trăsětură de condeiu póte sě facă unŭ lucru, pe care nu l'a făcutŭ Dumnedeu și natura cea puternică? D-lŭ Slavicĭ póte sě fiă unŭ limbistŭ perfectŭ, poetŭ séu orĭ și ce, ceea ce îi póte fi datŭ omului sě fiă, dér nu póte sě aibă o putere atâtŭ de magică, ca printr'o trăsětură de condeiu sě fiă atâtŭ de puternicŭ, ca se pótă fi în stare a sterge de pe fața pămêntului trei milióne de Românĭ, nu póte sě fiă atâtŭ de puternicŭ ca sě fiă în stare a nimici într'unŭ minutŭ o desvoltare istorică de peste 1000 de anĭ. Acésta este reflexiunea mea la acelŭ punctŭ alŭ actului de acusare, care îĭ impută d-lui Slavicĭ, că îi deosebesce pe Românĭ de Maghiarĭ. Credŭ, că de aceea îĭ deosebesce, pentru că nu se póte nimici în fața nóstră ceea ce ne-a datŭ natura.

E cu totulŭ altă cestiune raportulŭ ce esistă între multele naționalități din acéstă țéră față cu patria și cu instituțiunile țěrii. Acéstă cestiune nu are locŭ aicĭ. Dér îșĭ are locŭ aicĭ o împrejurare, ca sě vě dovedescŭ, că traducerea articolului încriminatŭ e de o astfelŭ de natură, care e în contradicere frapantă cu acelŭ de acusare și punctele ce resultă din acestŭ actŭ.

Ce au făcutŭ Caransebeșenii? Grănițerii? S'au resculatŭ în contra patriei? S'au năpustitŭ asupra averilorŭ? Au comisŭ atentatŭ în contra libertății publice? Au stirbitŭ iubirea cătră Maiestatea Sa? Séu au comisŭ vre-unŭ faptŭ prescrisŭ în codicele penalŭ, în urma căruia li-s'ar aplica prescripțiunile legii? Acésta n'o afirmă nicĭ acusatorulŭ, nicĭ actulŭ de acusare, și nimenĭ pe lume! Pentru că grănițerii au făcutŭ lucrurĭ, pe care constituțiunea le permite orĭ și cărui cetățeanŭ. S'au adunatŭ, au alesŭ unŭ deputatŭ pentru dieta țěrii și și-au însușitŭ vederile alesului lorŭ.

Domnilorŭ! Acésta permisŭ este sě o facă orĭ-și-ce cetățenŭ în tóte țerile constituționale, fără ca sě fiă trasŭ înaintea judecății, și mě rogŭ de iertare, décă constatŭ, că judecătoria de pressă în casulŭ de față a trecutŭ preste limitele, care 'i-sau datŭ. Pentru-că vědŭ suprimarea drepturilorŭ cetățenescĭ în expresiunile, care formézā obiectulŭ de pertractare alŭ curții cu jurațĭ. Domnilorŭ! După experiența domnielorŭ vóstre, după impresiunea, pe care vi-o produce cetirea articolului încriminatŭ, vě rogŭ sě declarațĭ vinovatŭ e orĭ ba d-lŭ Ioan Slavicĭ? Eu credŭ, că nu e vinovatŭ!

După discursulŭ de apěrare, procurorulŭ Al. Jeszenszky replică între altele următórele: In ceea ce privesce cuprinsulŭ și redigiarea discursului sěu, nu vré sě rěspundă. A credutŭ că pertractarea va avé unŭ sborŭ mai înaltŭ, dér s'a înșelatŭ. Negarea articulului încriminatŭ dimpreună cu tóte intențiunile lui e „în adevěrŭ o órbă cutezanță" din partea apěrătorului.

„In decursulŭ apěrării am auditŭ" — dice procurorulŭ — „amintindu-se cu oarecare gravitate numele generalului Doda. Adevěratŭ, că Doda este astădĭ generalŭ, dér mě îndoiescŭ, că apěrătorii arŭ sci sě spună, până când va fi elŭ generalŭ, căcĭ astădĭ Doda se află în fața tribunalului din Aradŭ și fórte anevoe credŭ, că justiția nu 'lŭ va condamna. A fostŭ déră unŭ lucru fără tactŭ a aduce numele lui în discuțiune."

La afirmațiunea apěrătorului, că în Ungaria nu numai Maghiarii, ci tóte naționalitățile împreună șĭ-au eluptat libertatea, procurorul rěspunde, că acésta nu însémnă altceva, decâtŭ că „împreună cu Maghiarulŭ, și Valahulŭ este un elementŭ care susține statulŭ. Elementele carĭ susținŭ statulŭ însě se compunŭ numai din aceia, carĭ suntŭ credincioșĭ față cu elŭ și carĭ ca atarĭ suntŭ membrii ai națiunei. Și când se face amintire de fides valachi, se face numai ca despre unii, carĭ se subînțelegŭ în conceptulŭ: națiune maghiară politică. Și aceia, carĭ au sângeratŭ pe câmpulŭ-mierlei, la Mohacĭ, n'au sângeratŭ ca Românĭ, ci ca membri ai națiunei maghiare politice. Așa déră décă d-lŭ apěrătorŭ susține, că și Românulŭ este elementŭ, care constitue statulŭ, trebue sě priméscă și consecuența, că cine astădĭ este valahŭ, este totodată membru alŭ națiunii maghiare politice."

Se întórce apoi procurorulŭ la articululŭ încriminatŭ, citéză și coméntéză unele pasage din elŭ și dice că orĭ câtŭ s'ar opinti acusatulŭ a se scóte de sub greutatea responsabilitățiĭ, nu-i succede; apoi ajunge la conclusiunea, că procederea observată în scrierea acestorŭ pasage, în ce privesce premisele, însémnă „cutezanță órbă", ér în ce privesce deducțiunile însémnă „lașitate" (gyávaság). Agitațiunea esistă în premise, căcĭ décă s'ar fi trasŭ din ele și conclusiunea, acésta nu mai era agitațiune, ci provocare la revoluție.

In fine apeléză la inteligența, bunulŭ simțŭ și patriotismulŭ jurațilorŭ, și îi rógă sě condamne pe acusatŭ, despre care dice, că agitéză pentru ca sě-șĭ câștige pânea de tóte dilele, și adauge, că sentința de achitare ar fi unŭ prilegiu datŭ pentru ulteriŏra agitare, ér verdictulŭ de condamnare va fi unŭ veto sěrbătorescŭ în contra agitărilorŭ viitóre.

Acusatulŭ I. Slavicĭ regretă — în replica sa — maniera în care curge pertractarea și la imputarea procurorului respunde, că nu dênsulŭ a doveditŭ lipsă de tactŭ, amintindŭ numele generalului Doda, ci acusatorulŭ, când s'a adresatŭ la elŭ cu „domniile-Vóstre." Acusatulŭ stă singurŭ astădĭ aicĭ, și singurŭ va sta și mâne, orĭ îlŭ vorŭ osîndi orĭ nu. La invinuirea de lașŭ, rěspunde, că décă lașŭ ar fi, nu ar fi venitŭ aicĭ. Nu tăgăduesce, că a pututŭ avé intențiunea de a lupta contra guvernului, nu însě contra poporului maghiarŭ. Nu s'a doveditŭ nicĭ câtŭ negru sub unghiă, că a agitatŭ contra poporului maghiarŭ. Mai departe îșĭ esprimă părerea de rěu, pentru că 'i se aruncă, că prin agitațiune vré sě-șĭ câștige pânea de tóte dilele și întrébă, décă dênsulŭ face impresiunea unui omŭ, care n'ar putea se trăéscă altfelŭ, decâtŭ mâncândŭ pânea uscată a unui diaristŭ, numai pentru că aiurea n'ar puté se mânce colacĭ? Nu-i este acésta profesiunea.

Câtŭ pentru afirmațiunea, că ar fi lașŭ și ocultŭ întrébă acusatulŭ: Ce cere legea dela mine? Cere ca sě nu am gândurĭ pěcătóse? — Nu, cere numai sě nu sěvěrșescŭ fapte pěcătóse." In internis non judicat praetor.

Acusatorulŭ nu póte dovedi aserțiunile sale din articululŭ incriminatŭ alŭ „Tribunei". Vré se le dovedéscă din întréga colecțiune a „Tribunei," care împlinesce tocmai adĭ patru anĭ dela aparițiunea sa? Obiectulŭ pertractărei de adĭ e însě numai articululŭ încriminatŭ. Décă jurații vorŭ puté scóte din acestu numerŭ ceea ce n'a pututŭ procurorulŭ, agitațiune contra poporului maghiarŭ, atuncĭ sě-lŭ osêndéscă, dér nicĭ atuncĭ nu-lŭ vorŭ osêndi pentru ură asupra poporului maghiarŭ, ci-lŭ vorŭ osêndi numai pentru-că nu l'au înțelesŭ. Décă vor judeca în linisce și conscientă, crede că nu-lŭ vorŭ puté osêndi.

Apěrătorulŭ Iuliu Coroianu dice, că procurorulŭ a vorbitŭ cu emfasă despre unele lucrurĭ, carĭ n'au locŭ aicĭ, și mai multŭ încă despre unele puncte din apěrarea sa. Dênsulŭ însě a doveditŭ numai, că actulŭ de acusare nu este esactŭ, că articululŭ din vorbă nu cuprinde delictulŭ prevědutŭ în § 172 cod. pen. Procesulŭ de acuma e eșitŭ din

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(1)

### Din viéța și scrierile lui

# Nicolau Lenau.

După isvóre străine.

## I.

Intréga viéță a acestui nenorocitŭ poetŭ nu este altceva, decâtŭ unŭ lungŭ șirŭ de fapte și întêmplărĭ, ce constituescŭ o tragediă din cele mai mișcătóre. Tragedia acésta nu a fostŭ pricinuită atâta de împrejurările și luptele esterne ale vieței sale, câtŭ mai multŭ de revoluțiunile interne ale spiritului sěu, carĭ i-au pregătitŭ o sórte așa de amară, unŭ finitŭ așa de tragicŭ, și carĭ au influințatŭ așa de multŭ asupra lui, încâtŭ elŭ nu s'ar puté mai bine asemĕna decâtŭ cu o córdă ce, dândŭ acordurile cele mai sublime, se sparge, se rupe la momentŭ.

Pentru ca sě pricepemŭ tóte mișcările și fasele vieții prin carĭ a trecutŭ precum și causa finitului sěu tragicŭ, e neapěratŭ de lipsă sě urmărimŭ pasŭ de pasŭ întréga desvoltare a spiritului sěu, sě studiămŭ cu cea mai mare atențiune viéța lui încă din primele dile de leagěnŭ și până la momentŭ, pe care așa de multŭ l'a doritŭ: sě pětrundemŭ educația lui intelectuală din primele radĕ ale priceperii până în nóptea cea mai adêncă a melancoliei sale, pentru-că numai așa putemŭ judeca lucrulŭ cu mai mare obiectivitate. Și o merită acésta poetulŭ pentru cântecile lui, carĭ cuprindŭ în modulŭ celŭ mai perfectŭ durerile inimei și ale sufletului omenescŭ, luptele cele înfricoșate ale marelui și nemuritorului sěu spiritŭ.

Astfelŭ încercŭ a presenta cetitorilorŭ, după isvóre străine, câteva pagine din viéța, scrierile și diferitele întêmplărĭ ce caracteriséză în modŭ așa de deosebitŭ viéța și sfârșitulŭ acestui mare, dér fórte nenorocitŭ poetŭ.

Tatălŭ lui Lenau era descendentulŭ unei familii nobile silesiane. Unulŭ dintre fii bunicului sěu, anume Iosifŭ, îșĭ însuși drepturile și titlulŭ de nobilŭ numindu-se „Baron von Niembsch", dér familia lui căpětă în urmă dela împěratulŭ Franciscŭ prerogativa de nobilŭ austriacŭ pe lângă predicatulŭ „von Strehlenau", numele unui orășelŭ prusianŭ, unde odinióră ședea familia lui. Acestŭ Iosifŭ luă în căsětoriă pe contesa Catarina Niembsch Iosifŭ Kallesberg, cu care avù cincĭ băețĭ, dintre carĭ însě numai unulŭ i-a rěmasŭ în viéță și anume Franciscŭ, părintele lui Lenau, ér ceilalțĭ muriră încă de tinerĭ.

Franciscŭ Niembsch s'a născutŭ la an. 1777 în Tardoșŭ, comitatulŭ Sabolciu, unde tatălŭ sěu, adecă bunicul lui Lenau, funcționa ca căpitanŭ în armata imperială. Elŭ nu putea căpěta o crescere bună, după-ce tatălŭ sěu era silitŭ sě-șĭ mute locuința, la mandatulŭ mai marilorŭ sěi, dintr'unŭ locŭ într'altulŭ. Când în an. 1795 tatălŭ sěu fu transferatŭ în Buda-veche, istețulŭ și frumosulŭ băiatŭ intră și elŭ într'unŭ regimentŭ de cavaleriă. Aicĭ făcu cunoscință cu Terezia Maigraber, alŭ cărei tată Francisc Maigraber murise de multŭ. Tinerulŭ Niembsch făcu mare și plăcută impresiune tinerei fete, care era inclinată spre fantasiă și iubire. Patima dragostei îi cuprinse pe amêndoi așa încâtŭ deja în primele scrisorĭ se numiau reciprocŭ „iubita mea soțiă" și „iubitulŭ meu bărbatŭ". Iubirea lorŭ însě a fostŭ intrețěsută, ca de comunŭ, și cu dile triste. Franciscŭ, iubitulŭ Teresiei, trebui sě mérgă dimpreună cu regimentulŭ sěu în Crișulŭ mare. Atâtŭ mamă-sa, câtŭ și tatălŭ sěu nu voiau sě sciă nimicŭ de acéstă dragoste și nu odată Franciscŭ îșĭ audì înputărĭ dela părinții sěi, pentru-că nu vrea sě delăture dela sine cugetulŭ căsětoriei. Dér în butulŭ tuturorŭ piedecilorŭ acestora, la an. 1797, după ce se retrase din servițiulŭ militarŭ, pășĭ înaintea altarului cu Terezia spre a face legătură pentru veciă.

Câtŭ erau ei de fericițĭ când Franciscŭ obținu unŭ postŭ de cancelistŭ în Csatád, nu departe de Timișóra, unde la 13 August 1802 li-se născu Nicolau, alŭ treilea băiatŭ, poetulŭ. Comuna acésta retrasă și liniștită o locuescŭ eu deosebire Nemțĭ. Încă până și adĭ se póte vedé casa unde a născutŭ Lenau, căcĭ deasupra porții locuinței părinților sěi încă și adĭ se mai potŭ cetì cuvintele gravate de elŭ: „Weltbefreien kann die Liebe nur". Nascerea lui Lenau n'a causatŭ vre-o bucuriă deosebită părinților sěi, fiind-că deja cunosceau, și cu deosebire tatălŭ sěu, multele něcazurĭ ce le au părinții cu crescerea copiilorŭ, și din inima lui dispăruse deja flacăra iubirei celei sacre pentru soția sa. Elŭ era aplicatŭ spre diferite vițiurĭ; îi plăcea multŭ a se înfunda prin societățile de josŭ astfelŭ încâtŭ murdare ospătării ale suburbielorŭ Timișórei adeseorĭ și prea adeseorĭ salutau pe acestŭ omŭ, care'șĭ cheltuia în cărțĭ și bentură nu numai léfa lunară, ci pentru datorii făcute cu astfelŭ de ocasiunĭ, oficiile publice îi secvestrară chiar și averea soției sale.

rĕvaşulŭ sĕu. Işĭ aduce aminte de cuvintele luĭ Micipsa, că nu armata, nicĭ tesaurulŭ nu face fericită o ţĕră, ci adevĕraţii ei amicĭ. Ar fi tristŭ, decă toţĭ Maghiarii ar fi pĕtrunşĭ de astfelŭ de sentimente. ca acusatorulŭ, căcĭ atuncĭ n'ar mai avé valóre la noi cuvintele luĭ Micipsa. Cu tote că ar fi lipsă mare de o înţelegere între popóre, pentru că cine scie cum vorŭ sta mâne lucrurile, nu e bine dér ca sĕ nutrimŭ între noi mai departe ura neîmpăcată.

Preşedintele întrerupe aicĭ pe vorbitorŭ, dicêndŭ sĕ nu vie în focŭ, căcĭ procurorulŭ nu s'a folositŭ de asemenĭ vorbe.

Coroianu: Aceste le-am scosŭ din acele straşnice cuvinte ale procurorului, pe care le-a disŭ aicĭ la adresa nóstră. Decă 'l'aşŭ urma pe d-lŭ procurorŭ pe calea, pe care 'şĭ-a ales'o atuncĭ ar trebui sĕ iau în mână istoria ca sĕ vĕ dovedescŭ, că acele formaţiunĭ care s'au întêmplatŭ în patria nóstră dela 1868 încóce, au datŭ unŭ altŭ coloritŭ Ungariei, pentru-că astădĭ, aici în Ardelŭ suntemŭ, dér înainte de 68 amŭ avutŭ unŭ altŭ Ardelŭ. Suntŭ numai 21 de anĭ de atuncĭ, dér decă ne vomŭ întórce la acele timpurĭ, atuncĭ vomŭ constata, că Ardelulŭ a fostŭ o ţĕră autonomă. Din nou trebue dér sĕ constatŭ, că în acestŭ articulŭ nu este altceva, decâtŭ aceea ce s'ar puté repeta şi prin întrunirĭ poporale. Rogŭ dér, ca verdictulŭ sĕ se pronunţe pe basa articulului, ér nu pe basa celorŭ audite aicĭ dela d-lŭ procurorŭ şi atuncĭ voiu fi liniştitŭ, că pe Ionŭ Slavicĭ nu-'lŭ va puté acusa nimenĭ.

După aceste presidentulŭ reasumă resultatulŭ pertractării şi pune juriului întrebările. Juraţii se retragŭ şi după o consultare de 24 minute, preşedintele lorŭ Desideriu Zsigmond enunţă urmĕtorulŭ verdictŭ:

La prima întrebare: Cuprinde-se orĭ nu agitaţiă în articolulŭ încriminatŭ? — 11 da, 1 nu.

La a doua întrebare: Este orĭ nu Slavicĭ autorulŭ articolului încriminatŭ? — 11 da, 1 nu.

La a treia întrebare: Este orĭ nu Slavicĭ vinovatŭ de delictŭ de agitaţiă? — 9 da, 3 nu.

Acusatorulŭ publicŭ cere condamnarea luĭ Slavicĭ la închisóre de unŭ anŭ şi 100 fl. amendă în banĭ.

Apĕrătorulŭ Coroianu cere o mĕsurare mai domólă a pedepsei.

Tribunalulŭ se retrage şi după câtva timpŭ enunţă sentinţa, că Ionŭ Slavicĭ se declară şi judecătoresce vinovatŭ pentru delictŭ de agitaţiă circumscrisă în punctulŭ 2 alŭ §-lui 172 şi se condamnă la închisóre de unŭ anŭ, la amendă de 100 fl. şi la suportarea cheltuielelorŭ de 23 fl.

Acusatulŭ a insinuatŭ nulitatn.

Acusatorulŭ publicŭ s'a declaratŭ mulţumitŭ cu sentinţa. Pertractarea s'a terminatŭ la 2 óre după amédi.

## SCIRILE ḐILEI.

Diarele din Bucurescĭ ne comunică îmbucurătórea scire, că eminentulŭ bărbatŭ de statŭ d-lŭ Michailŭ Cogălniceanu a scăpatŭ de orĭ-ce periculŭ, mulţămită îngrijirilorŭ d-lui Dr. I. Neagoe. Se speră că d-lŭ Cogălniceanu va puté eşi din casă peste câteva dile.

*
* *

O telegramă din Cernăuţĭ trimesă în 26 Aprilie n. la „Neue freie Presse" comunică următórele: „La propunerea D-rului Rott şi soţilorŭ sĕi, consiliulŭ comunalŭ a decisŭ adĭ ca sĕ adreseze ministerului de instrucţiă o petiţiune, cumcă şcóla reală superióră greco-orientală de aci, care e întreţinută de fondulŭ religionarŭ greco-orientalŭ şi care după documentulŭ de înfiinţare este confesională, necorĕspundêndŭ prin acésta legilorŭ statului şi părêndŭ ameninţatŭ caracterulŭ germanŭ alŭ unicei şcóle reale superióre în Bucovina, sĕ fiă luatŭ în administraţiunea statului orĭ sĕ se înfiinţeze unŭ nou institutŭ de statŭ."

Cum vedemŭ, streinii din Bucovina au ajunsŭ cutezătorĭ faţă cu Românii şi uneltescŭ pe tóte terenele contra lorŭ. Fi-vorŭ în stare Românii sĕ paraliseze aceste nedemne uneltirĭ?

*
* *

Pentru serviciile aduse maghiarisărei, ministrulŭ ungurescŭ de culte a rĕsplătitŭ pe preotulŭ gr. or. Teodorŭ Puşcaşŭ din Bughĭa cu 50 fl.

Nu vei fi uitatŭ părinte!

*
* *

Sub titlulŭ „Scirĭ culturale patriotice" cetimŭ în „Luminătorulŭ," că în B.-pesta este chiar şi unŭ comitetŭ centralŭ pentru maghiarisarea numelorŭ ómenilorŭ. Directorulŭ acestui comitetŭ publică, că în anulŭ 1887 la 709 persóne şĭ-au maghiarisatŭ numele. După confesiunĭ au fostŭ 218 rom. cat., 33 gr. cat. (mai cu sémă rutenĭ), 1 gr. or. (pare-ni-se gendarmŭ orĭ altŭ slujbaşŭ ungurescŭ), 28 luteranĭ, 19 reformaţĭ şi 410 israeliţĭ. Mai tare s'au imbulditŭ gendarmii, finanţii şi alţĭ slujbaşĭ; cei mai puţinĭ au fostŭ plugarĭ (21 de inşĭ); pe toţĭ i-au întrecutŭ funcţionarii marĭ şi mĕrunţĭ dela oficiile silvanale şi, se pricepe, cei 410 patrioţĭ desinteresaţĭ. La încheiarea ciclului de dece anĭ, adecă la proxima numĕrare de poporŭ, vomŭ vedé minunate resultate. Antisemiţii vorŭ avé formalŭ jubileu, căcĭ atuncĭ în Ungaria d'abia va mai fi vr'unŭ Funkelstein, Rosenstock etc., ci totŭ numai Hunyady, Rakotzy etc.

*
* *

Oficiulŭ poştalŭ din Cisnădióra, care e deschisŭ în fiecare anŭ în lunile Maiu, Iunie, Iulie şi Augustŭ, va începe a funcţiona şi în anulŭ acesta la 1 Maiu. Cariola circulă pe la Cisnădiă la Sibiiu şi îndĕrĕtŭ.

*
* *

Spitalulŭ privatŭ din Braşovŭ s'a învestitŭ, printr'o ordinaţiune a ministrului ungurescŭ de interne, cu caracterulŭ unui spitalŭ publicŭ şi dela 1 Iulie 1888, până la o altă disposiţiune, e îndreptăţitŭ a lua o taxă de întreţinere de 63 cr. pe di de bolnavŭ.

### Intêmplărĭ diferite.

**Focŭ.** In Ciuc-Sângeorgĭ aprindêndu-se şura păstorului Andreiu Todorŭ, acesta voi sĕ'şĭ mântuiască cei 15 boi ce se aflau în ea. Nenorocitulŭ arse însĕ cu vite cu totŭ. Au mai arsŭ şi alte 5 case şi 4 şurĭ, precum şi unŭ mare numĕrŭ de oi, porcĭ şi găinĭ.

**Furtu.** In Poplaca nisce hoţĭ au săpatŭ pe dedesubt păretele casii luĭ Dumitru Fancu, intrară în casă şi furară haine şi de-ale mâncării în preţŭ de 222 fl. 40 cr. — In Găinarĭ i s'a furatŭ prin spargere luĭ Ioh. Depner, dintr'o cămară, diferite obiecte în preţŭ de 100 fl. — Luĭ Marin Sonea din Poenar, comit. Aradului, i s'a furatŭ încă în Februarie 1887 unŭ mânzŭ. Urmele au dusŭ la Sebeşulŭ de josŭ, unde a fostŭ vêndutŭ cu paşaportŭ falsŭ. Schimbândŭ stăpânii, mânzulŭ ajunse în Vaidarece, unde primulŭ sĕu proprietarŭ îlŭ cunoscŭ. Hoţii au dispărutŭ din Sebeşŭ.

### Scirĭ poliţienescĭ.

Christian Tontsch din Scheiu făcŭ Joi séra arătare la poliţiă, că înainte cu 8 dile a fostŭ pusŭ de Stefanŭ Radu totŭ din Scheiu ca pentru o remuneraţiune de 25 fl. sĕ dea focŭ casei sale nelocuite (a luĭ Radu) de pe Tocile, care e asigurată pentru suma de 300 fl. Tontsch s'a învoitŭ aparenţă, dér încunosciinţă despre acestŭ planŭ pe primarulŭ Ionŭ Stinghe. Intr'aceea înainte cu 8 dile nefiindŭ timpulŭ favorabilŭ pentru a pune focŭ, s'a amânatŭ executarea planului pe altădată. Alaltaerĭ după amedĭ Stefanŭ Radu se pune din nou în înţelegere cu Chr. Tontsch şi se fixă ora 8 séra pentru punerea focului. Acum fŭ încunosciinţetă şi poliţia despre acestŭ plan. După ce poliţia descoperì că totulŭ e pregătitŭ pentru punerea focului, că adecă sub coperişulŭ casei luĭ Radu şi a vecinului sĕu erau aşedaţĭ cincĭ snopĭ de paie, cărora Chr. Tontsch avea sĕ le dea focŭ amĕsuratŭ înţelegerei, Radu fŭ arestatŭ şi predatŭ judecătoriei penale.

Cu ocasiunea têrgului de erĭ, mai mulţĭ vêndĕtorĭ, carĭ au adusŭ la têrgŭ de vêndare ovĕsŭ udatŭ, au fostŭ pedepsiţĭ în sensulŭ noului regulamentŭ de têrgŭ. Publiculŭ se face, în interesulŭ sĕu, atentŭ, ca asemenĭ abusurĭ şi călcărĭ ale regulamentului cu ocasiunea têrgului de sĕptĕmână, sĕ le facă cunoscute autorităţii poliţienescĭ.

## ULTIME SCIRĬ.

La Nancy *manifestările* pentru generalulŭ *Boulanger* au luatŭ marĭ proporţiunĭ. Unŭ detaşamentŭ de husarĭ a împrăştiatŭ mulţimea. Ferestrile dela casina studenţilorŭ au fostŭ sparte. De asemenea călĕtoria preşedintelui republicei Carnot a fostŭ turburată prin manifestaţiunĭ boulangiste. Contrarŭ scirilorŭ aduse de „Agenţia Havas", la Perigneut şi la Limoges mulţimea striga: „Trăiască Boulanger!".

*Scupcina sêrbescă* s'a închisŭ nu de către guvernŭ, ci printr'unŭ comisarŭ specialŭ alŭ Regelui Milanŭ, fiindcă adunarea, când i s'a făcutŭ cunoscutŭ numirea noului guvernŭ, n'a mai strigatŭ ca de obiceiu „Trăiască Regele!" ci „Trăiască poporulŭ!"

## DIVERSE.

**Puterea de vieţă a curcilorŭ.** In şura magistrului poştalŭ Samuilŭ Rheindt din Bodŭ a fostŭ găsită în ḑilele acestea o curcă, ce dispăruse de 4 sĕptĕmânĭ. Bieta curcă era de totŭ acoperită cu unŭ stratŭ grosŭ da paie, ceea ce nu s'a pututŭ întêmpla altfelŭ decâtŭ în urma neprevederei servitorilorŭ carĭ lucraserĕ în şură. Acestŭ faptŭ dă dovadă despre puterea de vieţă a curcilorŭ, căcĭ cea găsită, care suferise fórte multŭ şi abia putea umbla, e acum deplinŭ sănătósă.

### Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 15 Aprilie st. v. 1888

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.58 | Vend. | 8.60 |
| Argintŭ românescŭ . | „ | 8.52 | „ | 8.54 |
| Napoleon-d'orĭ . . . | „ | 10.03 | „ | 10.06 |
| Lire turcescĭ . . . | „ | 11.32 | „ | 11.37 |
| Imperialĭ . . . . . . | „ | 10.32 | „ | 10.37 |
| Galbinĭ . . . . . . | „ | 5.90 | „ | 5.92 |
| Scris. fonc. „Albina" 6% | „ | 101.— | „ | —.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 98.50 |
| Ruble rusescĭ . . . | „ | 103.50 | „ | 104.50 |
| Discontulŭ . . . . | | $6^{1}/_{2}$—8% pe anŭ. | | |

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 28 Aprilie st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% . . . . . . . . | 97.45 |
| Renta de hârtiă 5% . . . . . . . . | 86.10 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . | 150.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . | 95.60 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . | 126.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . | 114.— |
| Bonurĭ rurale ungare . . . . . . . | 104.90 |
| Bonurĭ cu clasa de sortare . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişu . . . | 104.20 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare . . . . . | 104. |
| Bonurĭ rurale Transilvane . . . . | 104.— |
| Bonurĭ croato-slavone . . . . . . | 109.50 |
| Acţiunile băncei de creditŭ ungur. . | 274.50 |
| Acţiunile băncei de creditŭ austr. . | 273.60 |
| Galbenĭ împĕrătescĭ . . . . . . | 5.96 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . . . | $10.03^{1}/_{2}$ |
| Mărcĭ 100 împ. germane . . . . . | 62.22 |
| Londra 10 Livres sterlinge . . . . | 126.80 |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ . . . . . . . . . | 99.75 |
| Imprumutulŭ cu premiulu ungurescŭ | 122.10 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului . . . . . . . . . | 124.— |
| Renta de hârtiă austriacă . . . . | 78.95 |
| Renta de argintŭ austriacŭ . . . . | 80.50 |
| Renta de aurŭ austriacă . . . . . | 107. |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . . . | 132.80 |
| Acţiunile băncei austro-ungare . . . | 867.— |

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureşianu.**

Incâtŭ a fostŭ elŭ robulŭ beuturei, ne arată următórea întêmplare caracteristică: Odată i-se bolnăvì greu una din micele sale fetiţe, aşa încâtŭ trebui sĕ alerge numai decâtŭ la Timişóra după medicŭ. Niembsch plecà cu câţĭva florinĭ în buzunarŭ ce-i dĕdu nevastăsa, dér ajungêndŭ aicĭ îşĭ uità cu totulŭ de ţinta venirei sale în Timişóra; grăbesce decĭ în ospĕtăria la care obicĭnuia a trage şi rĕmase până târdiu către mieḑulŭ nopţii. Biata mamă sta lângă patulŭ bolnavei ce suferia cumplitŭ, dér alŭ cărei tată nu mai revinea, şi decĭ lipsită de ajutorulŭ medicului în curêndŭ îşĭ dete sufletulŭ. In diua următóre de dimineţă cineva se auḑi păşindŭ pe galeriă, dér paşii nu erau ai luĭ Niembsch, ci ai unui profesionistŭ de ferbli (ferbel), care ţinea într'o mână o obligaţiune despre 17.000 fl. subscrisă de Niembsch, ér cu cealaltă ameninţa pe biata femeiă, sdrobită de durerósa perdere ca sĕ subscrie şi ea obligaţiunea, decă nu voesce ca bărbatulŭ ei sĕ fiă închisŭ.

Şi celŭ ce făcu acésta nu era altulŭ decâtŭ chiar tatălŭ renumitului poetŭ, omŭ intr'adevĕrŭ fără sufletŭ şi fără Dumnedeu, care deşi era dojenitŭ adeseorĭ de soţia sa, dela care cerea iertare, totuşĭ elŭ nu înceta a da cursŭ liberŭ miserabilei sale vieţĭ, până la mórte. Ne putemŭ decĭ închipui, în astfelŭ de împrejurărĭ câte a avutŭ sĕ sufere biata femeiă, în ce miseriă a trebuitŭ sĕ ajungă nenorocita ei familiă şi ce fericire va fi pututŭ ea gusta din acéstă căsĕtoriă a ei cu Niembsch. Miseria acésta fără îndoială că a avutŭ urmărĭ triste şi pentru tînĕrulŭ Lenau, care aşa dicêndŭ deodată cu laptele mamei sale, a suptŭ şi tristeţa. Tóte fasele nenorocite ale vieţii luĭ, suntŭ a se căuta în nefericirile mamei sale.

Cheltuindŭ în cărţĭ averea soţiei sale, îngropândŭ ticna şi fericirea vieţii conjugale prin destrăbălata luĭ purtare, luĭ Franciscŭ Niembsch nu'i mai rĕmase nimicŭ în Csatád, demisionândŭ decĭ de oficiulŭ ce'lŭ ocupa, în primăvéra an. 1803 se întórse dimpreună cu soţia sa şi cei doi copii, ai sĕi la Buda-veche. Dér vieţa de simplu cetăţenŭ nu'i conveni de locŭ şi decĭ sub pretextŭ că are sĕ'şĭ capete unŭ nou oficiu se duse în Viena, unde împrumutândŭ o sumă măricşóră de banĭ, până ţinŭ acésta, trăi strălucitŭ. Incurêndŭ apoi se reîntórse érăşĭ înapoi cu mâna golă şi ca şi când părinţii luĭ n'arŭ fi voitŭ sĕ scie nimicŭ de elŭ şi de familia sa, trăi la casa sócrei sale. Nu peste multŭ se înbolnăvì şi după lungĭ suferinţe împăcându-se în ultimele dile cu părinţii sĕi, murì la 23 Aprilie 1804.

Raportulŭ de iubire reciprocă, ce lucru firescŭ trebue sĕ fiă între tată şi fiu, între elŭ şi fii sĕi, nicĭ de cum n'a esistatŭ. Zadarnicŭ căutămŭ în poesiile sale rêndurĭ dedicate memoriei tatălui sĕu.

Patru anĭ trăì mama luĭ Lenau în vĕduviă şi în cea mai mare lipsă punêndu-şĭ tóte puterile fisice şi spiritualĭ spre crescerea copiilorŭ sĕi şi cu deosebire a micuţului Lenau. Ce e dreptŭ moşii luĭ făcură mame-si propunerea ca sĕ le dea lorŭ pe nepoţelulŭ, dér buna sa mamă n'ar fi făcut'o acésta pentru orĭ ce în lume. Mai bucurosŭ luà ea asupră'şĭ greua sarcină de-a cóse vestminte militărescĭ, care lucru se plătea fórte bine în prejma rĕsboiului cu Francia. Dér după ce în Ianuarie 1811 bunica luĭ murì, familia luĭ Franciscŭ Niembsch simţi adêncŭ greulŭ vieţii, mama luĭ Lenau fŭ nevoită a se mărita încurêndŭ la 23 Septemvre 1811 după unŭ medicŭ militarŭ Dr. Carol Vogel.

(Va urma).

## Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

### I. Plecarea trenurilorŭ:

**1. Dela Braşovŭ la Pesta:**

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută dimineţa.

**2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:**

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amedĭ.

### II. Sosirea trenurilorŭ:

**1. Dela Pesta la Braşovŭ:**

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amedĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute sera.

**2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:**

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedĭ.

### A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Reşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amedĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedĭ.
c) „ „ în *Secuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineţa.

### B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Reşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Secuime* la Braşovŭ: 6 óre sera.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre dimineţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute sera.

# Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reinoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonézā din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei,“ precum şi câteva intregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

*Administraţiunea „Gaz. Trans.“*



Móra cu vaporŭ de vălţuitŭ (becheluitŭ) a lui Martin Fromm în Braşovŭ.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ.